

VÝZNAM VĚTRÁNÍ V BUDOVÁCH

Ing. Zuzana Mathauserová

zmat@szu.cz

Státní zdravotní ústav

Laboratoř pro fyzikální faktory

Vnitřní prostředí staveb

Je definováno hodnotami fyzikálních, chemických a biologických ukazatelů.

Je ovlivněno větráním.

**HYGIENICKÉ POŽADAVKY JSOU
MADŘAZENÉ HLEDISKŮM ÚSPOR
ENERGIE a musí být ve vnitřním
prostředí budov dodrženy i při zateplení
obvodového pláště a výměně výplní
okenních otvorů !!!!!**

Min 50 % onemocnění souvisí se zhoršenou kvalitou vnitřního prostředí staveb, vč. bytů.

Příčina zhoršené kvality vnitřního ovzduší?

NEDOSTATEČNÉ VĚTRÁNÍ – z vnitřního prostředí se nepodaří odvést vše, co zde vzniká především činností člověka a je označováno za ŠKODLIVINY

Znečištění vnitřního prostředí

- vlhkost (vodní pára)
- **oxid uhličitý CO₂**
- **VOC těkavé organické látky**
(stavební materiály, vybavení, čisticí prostředky, elektronika, osvěžovače atd.)
  - formaldehyd (dráždivý plyn)
  - chloroform, benzen ...

**Účinek některých látek není znám -
některé látky mohou být alergizující,
toxické, karcinogenní ....**

- **domácí prach** - plísně a jejich spóry, bakterie a viry, roztoči, zvířecí chlupy, části výkalů a slin zvířat, pyly, vlákna z textilií, zplodiny kouření, částice uvolňující se ze stavebních materiálů ... osvěžovače vzduchu ... úklidové práce, způsob vytápění ... apod.
- spouštění alergických reakcí, zejména astmatu....

Co se dá ovlivnit větráním?

- **Chemické látky v ovzduší, odéry**
- **Prašnost**
- **Tepelně vlhkostní pohoda**
- **Hluk, vibrace**
- **Elmag a el pole**
- **Osvětlení**
- **Mikrobiální kontaminace**
- **Ionizace vzduchu**

Množství větracího vzduchu:

- **počet osob** (teplota, vlhkost, CO₂, prach ...)
- **technologie (činnost)**
- **další zdroje škodlivin
(vnitřní i vnější)**
- **konstrukce a umístění budovy**
- **vítr**

Výměna vzduchu v prostoru

způsobem

PŘIROZENÝM

NUCENÝM

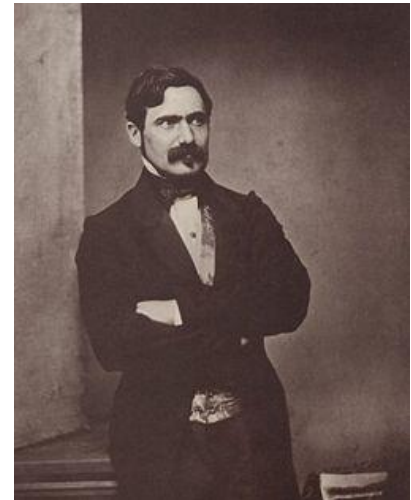
PŘI POUŽITÍ KLIMATIZACE

Základní požadavek na větrání - Pettenkoferovo kritérium

Max von Pettenkofer (1818 - 1901)

- prokázal, že **hlavními metabolity jsou CO₂ a vodní pára**
- měřil množství CO₂ ve vydechovaném vzduchu a zjistil, že produkce CO₂ závisí na fyzické aktivitě - v bdělém stavu produkuje **dospělý člověk cca 16 l/h CO₂**
- zjistil, že koncentrace CO₂ informuje ve vnitřním prostředí o kvalitě větrání
- stanovil jeho maximální přípustné množství na **0,1 obj. % = 1000 ppm**)
- z toho vyplývá **dávka čerstvého vzduchu pro dospělou osobu 25 m³/h**

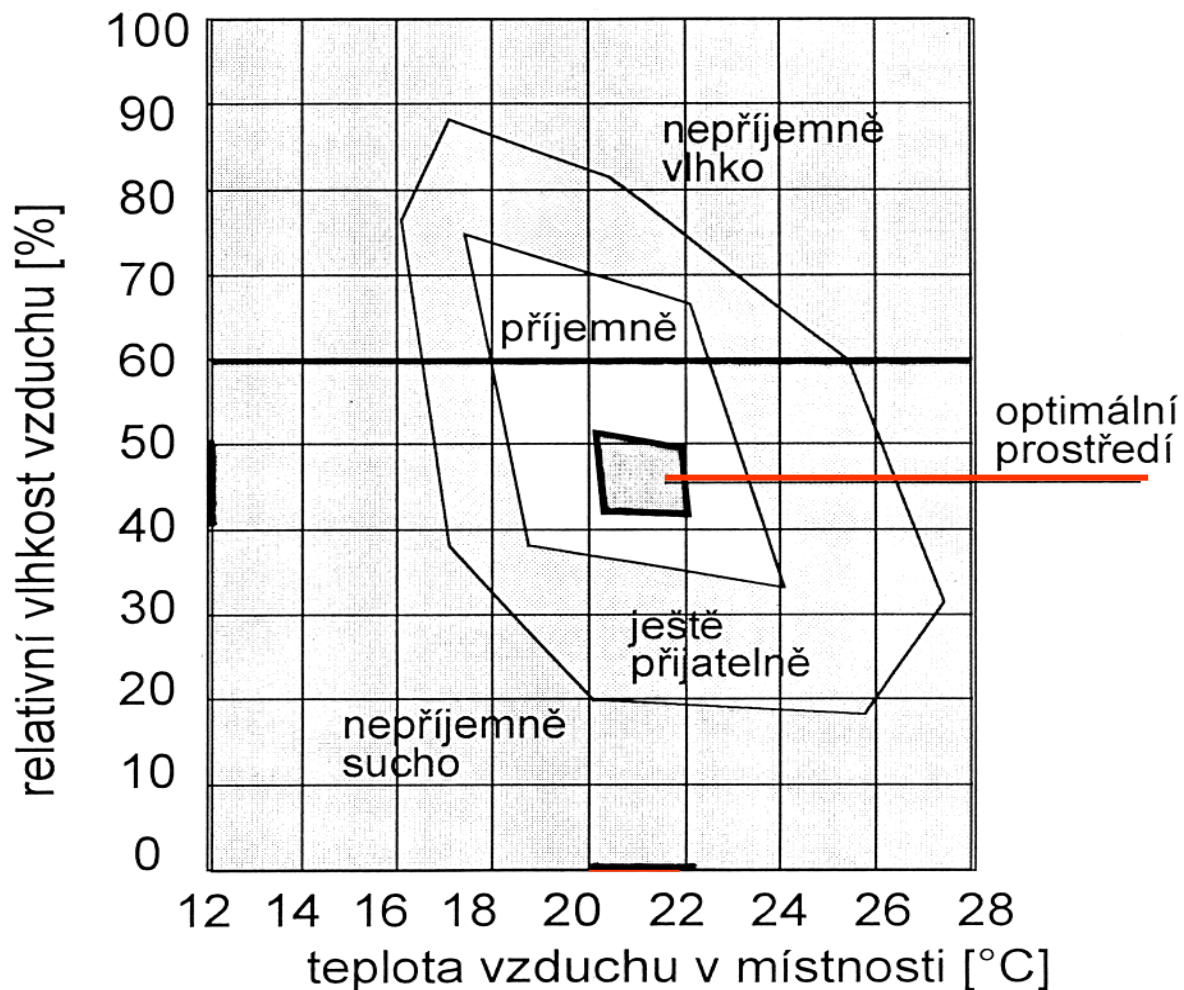

Vyhláška č. 20/2012 Sb.

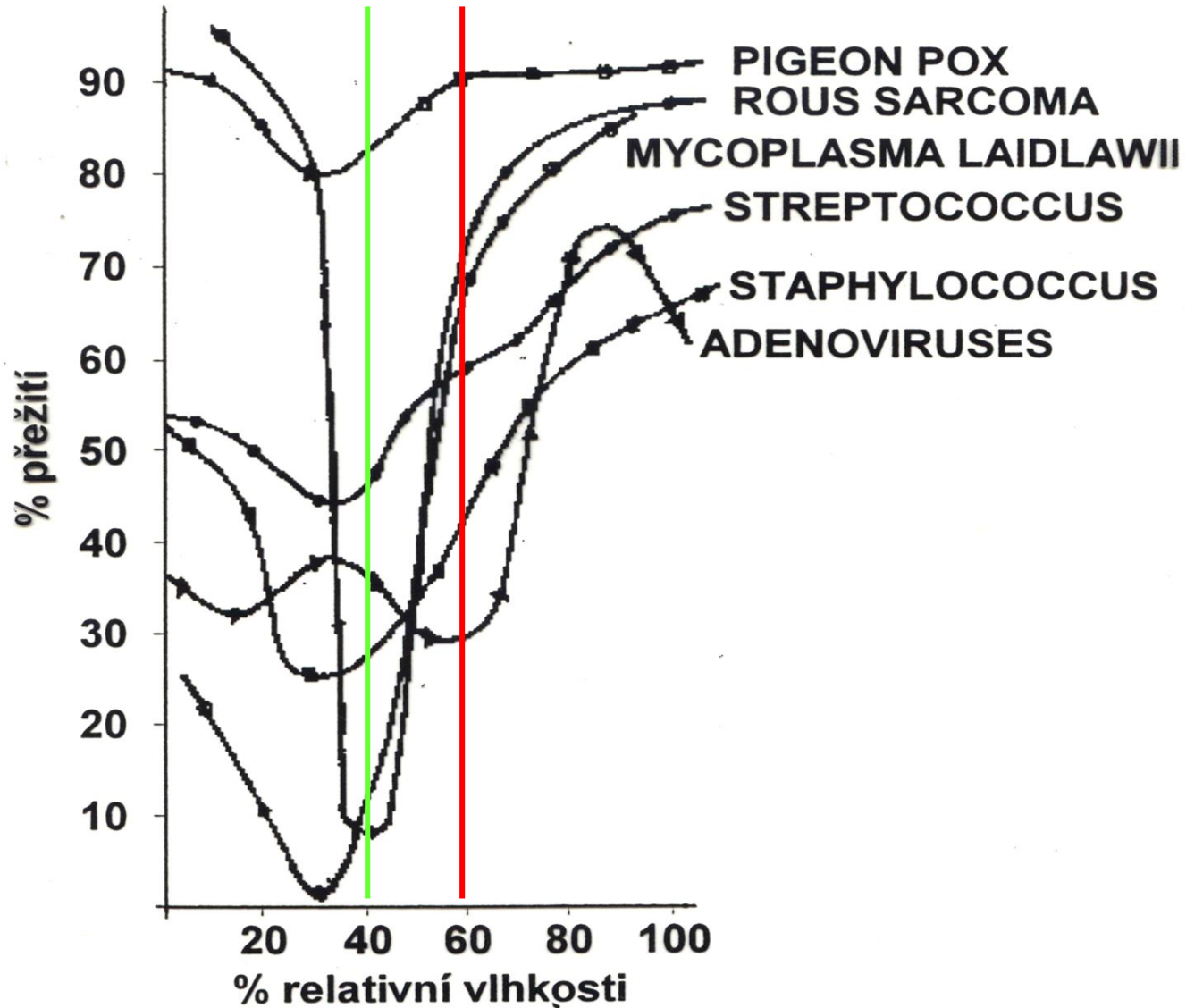
- pobytové prostory:

množství vyměňovaného venkovního vzduchu je 25 m^3 na osobu, nebo minimální výměna vzduchu $0,5 \text{ h}^{-1}$. Jako ukazatel kvality vnitřního prostředí slouží oxid uhličitý CO_2 , jehož koncentrace ve vnitřním vzduchu nesmí překročit hodnotu 1500 ppm .

Pohoda prostředí v závislosti na vlhkosti vzduchu

Růst mikroorganismů v závislosti na relativní vlhkosti vzduchu

Produkce vlhkosti v bytech (ČSN EN 15665)

Vodní pára – bdělé osoby	55 g/h na osobu
Vodní pára – spící osoby	40 g/h na osobu
Snídaně	50 g/h na osobu
Oběd	300 g na osobu
Vaření na plynu	350 g/den
Praní/sušení	1200 g/praní
Sprchování	300 g/sprcha

4členná rodina /den

8 – 10 kg

Důsledek nedostatečného odvodu vlhkosti

Plísně

Alergeny (mezi atopiky 20 – 30 %)

Mykotoxiny - produkuje mycelium
toxická reakce, mutagenní, teratogenní,
karcinogenní a estrogenní efekt,
mykotická onemocnění

Těkavé organické látky, některé z nich člověk vnímá jako plísňový zápach, mohou poškozovat sliznice dýchacích cest, dráždí oči, v krku, sliznice v nose, způsobují bolesti hlavy a podráždění pokožky....

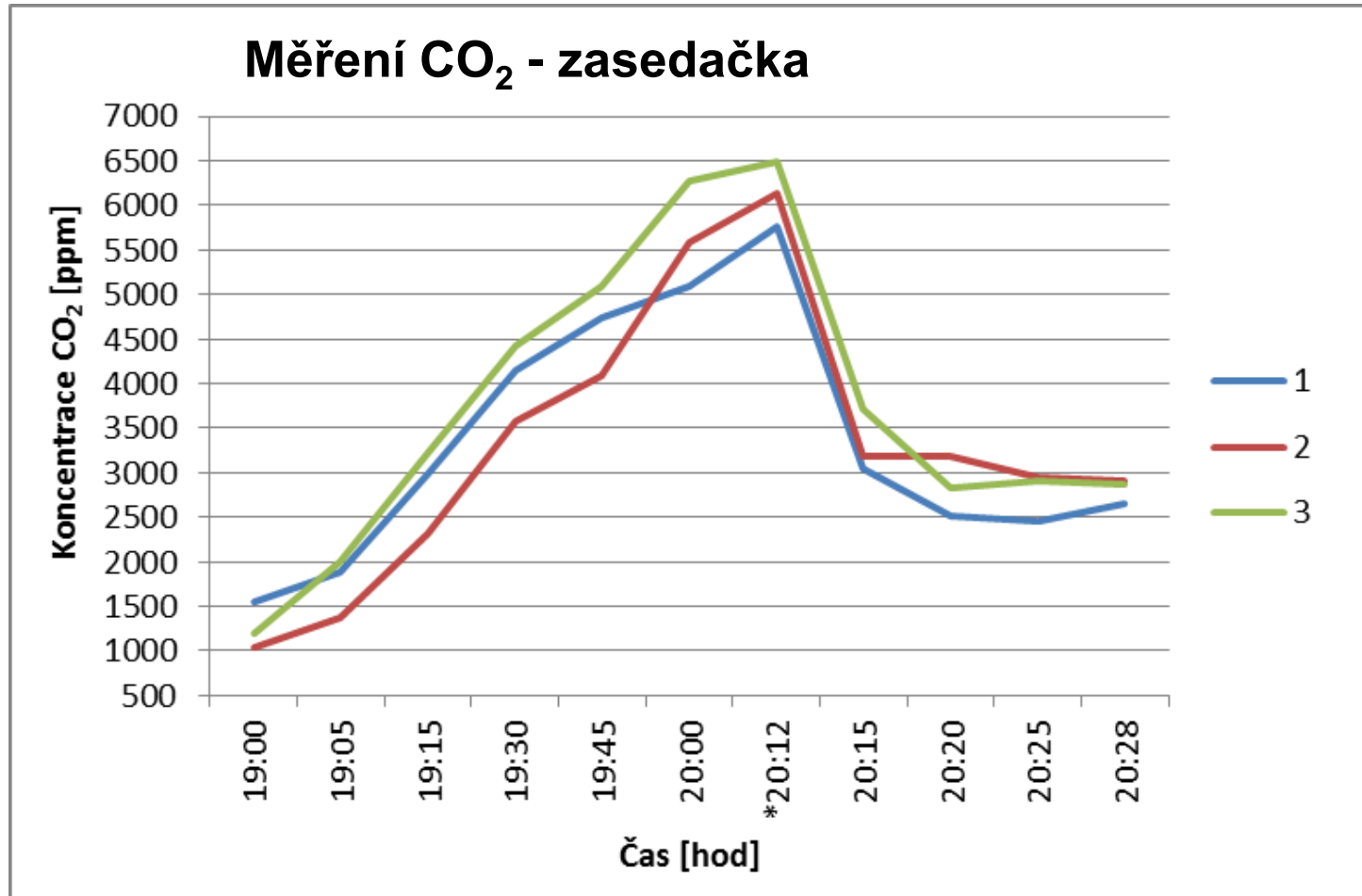
(limit pro výskyt plísní stanovený **vyhláškou č. 6/2003 Sb.** pro vnitřní prostředí obytných místností, a to **500 KTJ plísní /m³ vzduchu**).

Účinky CO₂ na lidský organismus

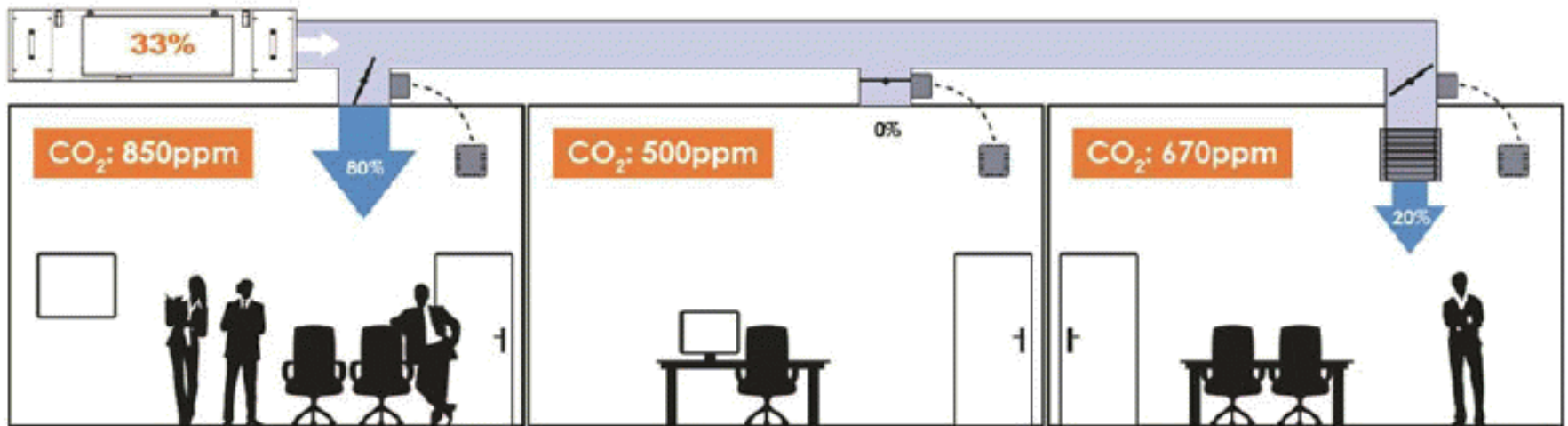
cca 350 ppm	úroveň venkovního prostředí
do 1000 ppm	doporučená úroveň CO ₂ ve vnitřních prostorech
1200-1500 ppm	doporučená maximální úroveň CO ₂ ve vnitřních prostorech
1000-2000 ppm	nastávají příznaky únavy a snižování koncentrace
2000-5000 ppm	nastávají možné bolesti hlavy
5000 ppm	maximální bezpečná koncentrace bez zdravotních rizik
> 5000 ppm	nevolnost a zvýšený tep
> 15000 ppm	dýchací potíže
> 40000 ppm	možná ztráta vědomí

Přesnost čidel CO₂ ?

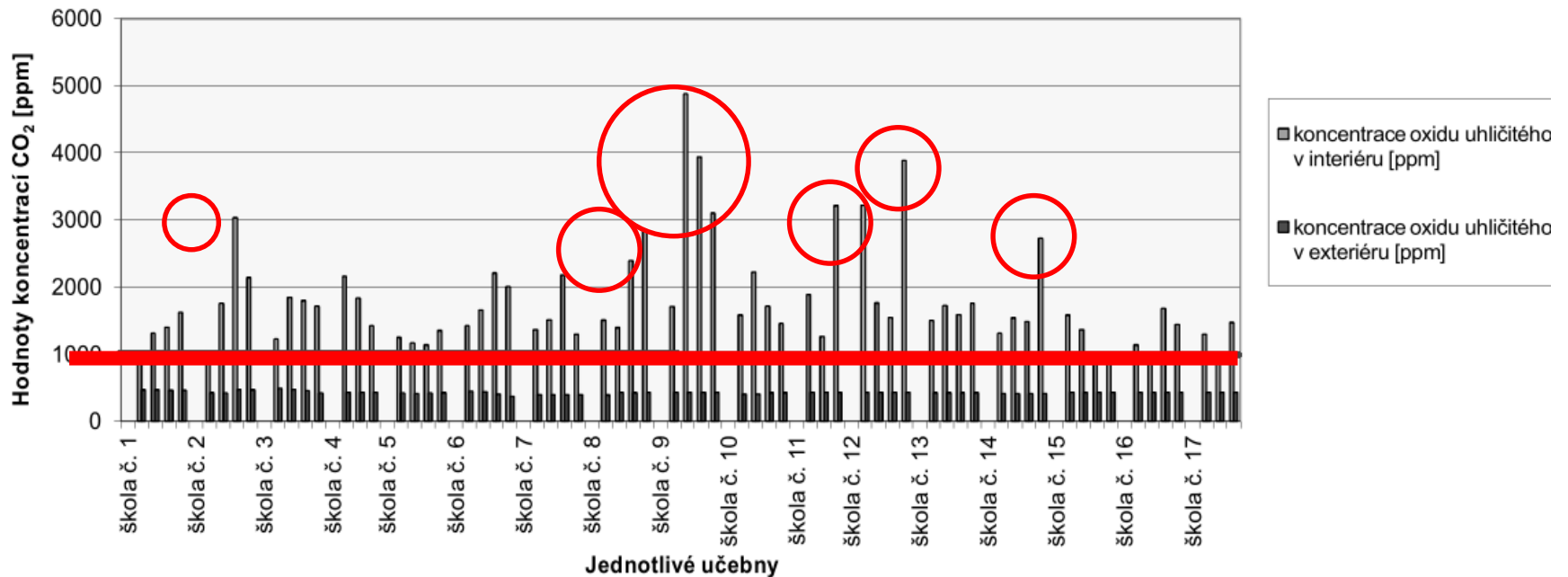

Řízené větrání podle koncentrace CO₂

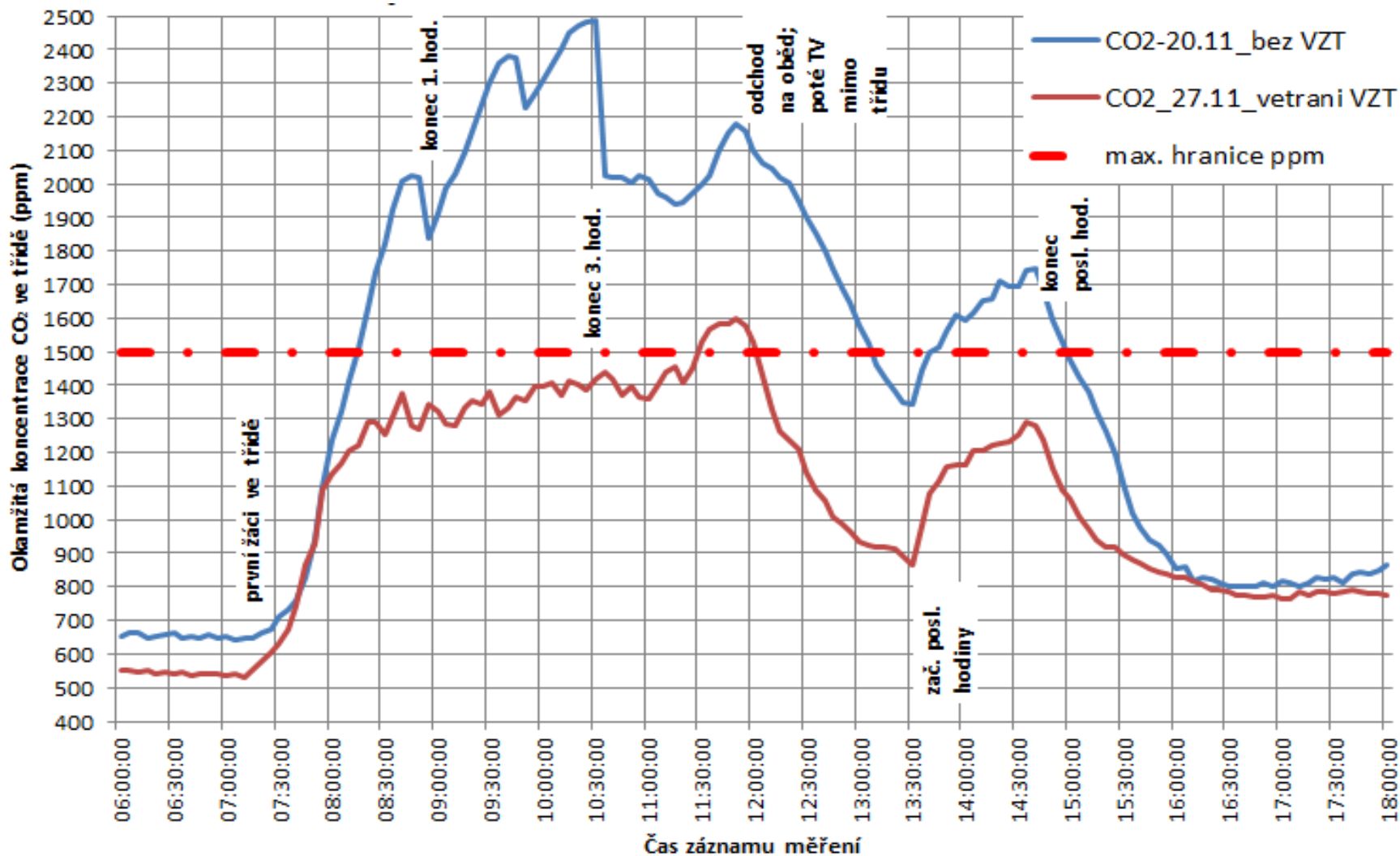
Kvalita vnitřního ovzduší ve třídách

Shrnutí průměrných hodnot koncentrací CO₂ v učebnách v průběhu jedné vyučovací hodiny

Zdroj: Energy Consulting Service, s.r.o.
kolektiv pod vedením Ing. Romana Šubrtů

Větrání školní třídy po rekonstrukci školy –bez VZT a s řízeným větráním - VZT systémem s rekuperací tepla

Infiltrace/exfiltrace
u stavebně těsných objektů
s těsnými nebo utěsněnými okny

$$\boxed{\approx 0},$$

tj. přirozené větrání není funkční a nezajistí požadavky předpisů, resp. min hygienický požadavek na větrání

Vyhláška č. 343/2009 Sb., kterou se mění vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání

Zařízení	Výměna vzduchu m³/h
Učebny	20 až 30 na 1 žáka
Tělocvičny	20 až 90 na 1 žáka
Šatny	20 na 1 šatní místo
Umývárny	30 na jedno umyvadlo
Sprchy	150 až 200 na 1 sprchu
Záchody	50 na 1 kabinku, 25 na 1 pisoár

§ 18 (6)

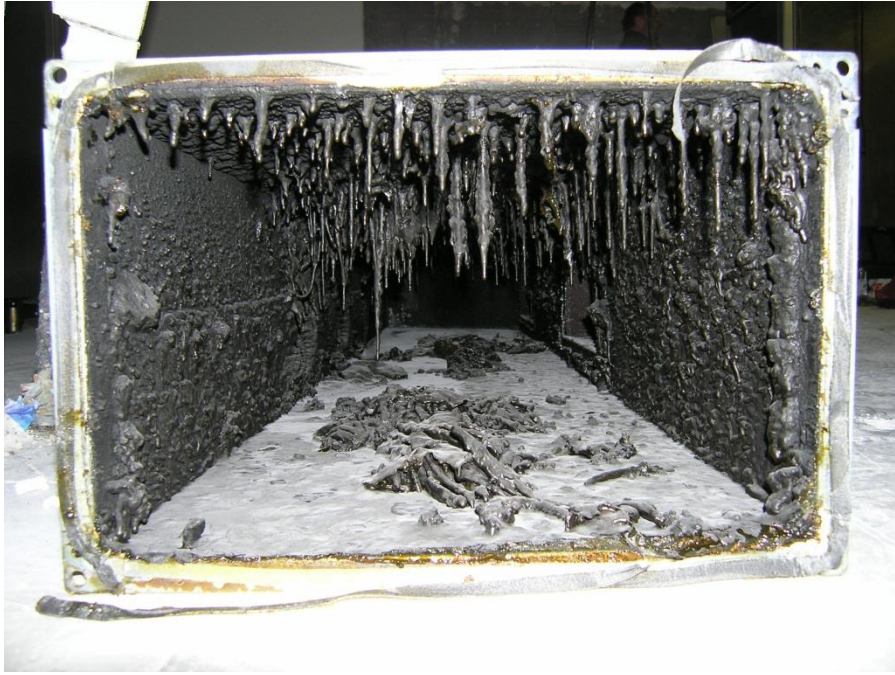
Přirozené větrání musí být v případě těsných oken zajištěno systémy mikroventilace nebo větracími štěrbinami ...“.

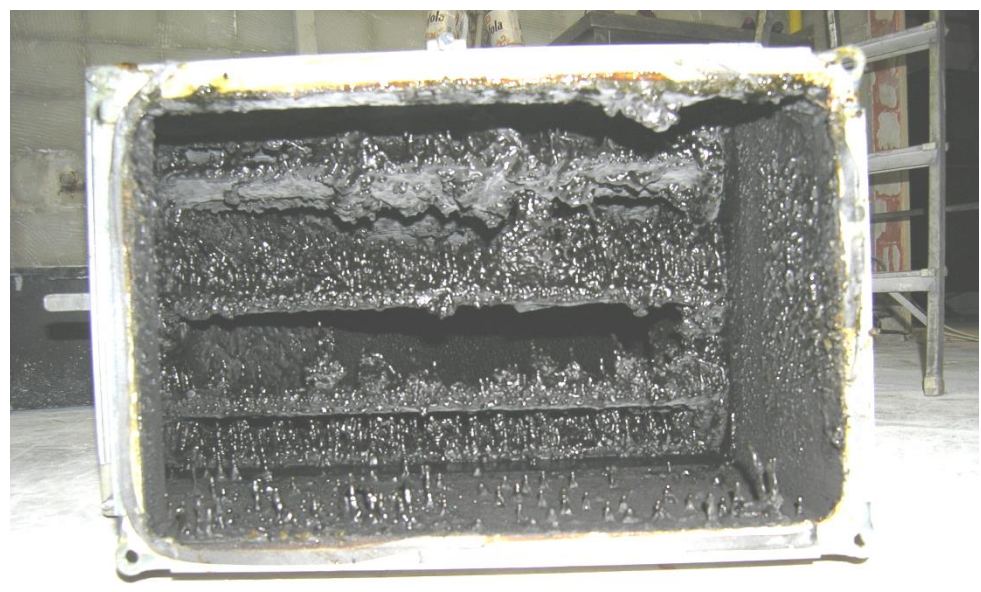
Údržba a čištění VZT

Není to jen výměna filtrů !

ČSN EN 15780

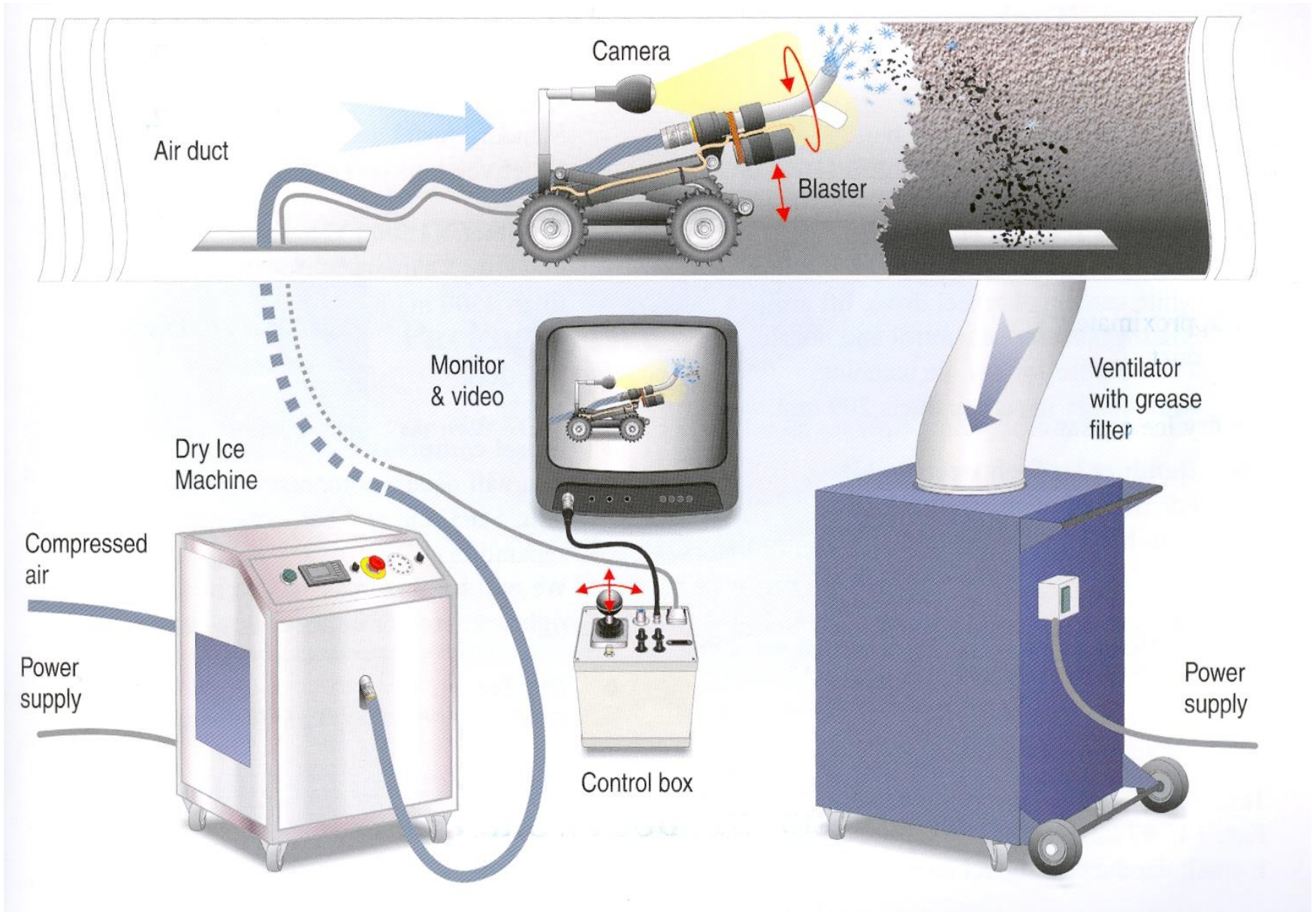
**Větrání budov – Vzduchovody – Čistota
vzduchotechnických zařízení**

Čištění VZT

**Bez dostatečného větrání nelze zajistit
potřebnou kvalitu vnitřního prostředí
budov a tím chránit zdraví osob i budov.**

**Děkuji za pozornost a přeji krásný
zbytek dne**

